

Matti Mäkelä

1.7.2021

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 26.5.2021

Metsäteollisuuden lausunto koskien hallituksen esitysluonnosta metsätuhojen torjunnasta annetun lainsäädännön muuttamiseksi

Pyydettynä lausuntona metsätuhojen torjunnasta annetun lainsäädännön muutosehdotukseen Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Yleisiä näkemyksiä

Toimijoita tasapuolisesti kohteleva metsätuhojen torjunnan lainsäädäntö on tärkeä, jotta metsien elinvoimaisuutta ja kasvukykyä voidaan turvata. Metsätuhojen torjunnasta annetun lainsäädännön päivittämisessä tulee kuitenkin löytää ratkaisu, joka edistää metsien elinvoimaisuutta siten, että metsäalan kilpailukykyä ei tarpeettomasti heikennetä. Siten metsäteollisuus katsoo, että muutoksia toimijoiden velvoitteisiin ei tulisi tehdä liian etupainotteisesti. Sen sijaan tulisi panostaa seurantaan ja tehdä muutoksia valtioneuvoston asetuksella ketterästi kustannustehokkuus huomioiden. Jotta esitettyjen muutosten kustannustehokkuuden arviointi olisi mahdollista, lainsäädäntöä uudistettaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota taloudellisten vaikutusten arviointiin.

Kirjanpainajatuhojen ehkäisy

Metsäteollisuus korostaa kirjanpainajatuhojen ehkäisyn merkitystä. Laajojen tuhojen ennaltaehkäisyn tarve korostuu ilmaston lämmetessä. Metsäteollisuus kuitenkin muistuttaa, että kuusipuutavaran poiskuljettaminen metsästä ei ole ainoa keino ehkäistä kirjanpainajatuhoja. Laajan synteesitutkimuksen mukaan tehokkaimmat keinot kirjanpainajatuhojen ehkäisemiseksi ovat sekapuuston lisääminen, harvennusten tehostaminen ja metsien kiertoajan lyhentäminen. Metsäteollisuus esittääkin, että tätä tutkimuksen tarjoamaa tietoa kirjataan hallituksen esityksen perusteluihin, jotta tärkeän aiheen kokonaiskuva tulisi paremmin esille.

Metsäteollisuus katsoo, että kirjanpainajatuhojen ennaltaehkäisyssä on perusteltua laajentaa niin sanottua A-vyöhykettä. Hallituksen esitysluonnoksessa Satakunta, Pirkanmaa ja Etelä-Savo sisällytettäisiin kokonaisuudessaan A-vyöhykkeeseen, kuten myös osia Keski-Suomesta, Pohjois-Savosta ja Pohjois-Karjalasta. Mikäli aluerajaukset perustuvat kirjanpainajien esiintymähavaintoihin ja alueellisen lämpösumman muodostamaan riskiin, tulisi Satakunnan ja Pirkanmaan pohjoisosat kuitenkin metsäteollisuuden mielestä jättää osaksi B-vyöhykettä. Satakunnan ja Pirkanmaan pohjoisosien tilannetta tulisi seurata tarkasti ja lisätä tarvittaessa alueet A-vyöhykkeeseen vasta myöhemmin valtioneuvoston asetuksella.

Matti Mäkelä

1.7.2021

Ytimennävertäjätuhojen ehkäisy

Metsäteollisuus yhtyy hallituksen näkemykseen siitä, että nykyainsäädännön rajat mäntypuutavaran poiskuljetukselle ovat tutkimuksen valossa ylimitoitettuja. Siten metsäteollisuus katsoo, että esitetty mäntypuutavaran poiskuljetuksen tilavuusrajan nosto on perusteltu. Tutkimuksissa on selkeästi osoitettu kaarnan paksuuden ja puutavaran läpimitan vaikutus ytimennävertäjien lisääntymiseen. Siksi metsäteollisuus pitää perusteltuna, että myös vastaisuudessa tutkimuksen ja seurannan tulosten perusteella arvioidaan mahdollisuuksia lieventää pieniläpimittaisen mäntypuutavaran poiskuljetuksen rajoja.

Juurikäävän torjunta

Juurikäävän torjunnalla vähennetään kyseisen lahottajasienen aiheuttamia taloudellisia tappioita ja pyritään estämään sen leviämistä uusille alueille. Hallituksen esityksen luonnoksessa todetaan, että männynjuurikäävän arvioidaan aiheuttavan 5-10 miljoonan euron tappiot vuosittain. Lisäksi luonnoksessa todetaan, että männynvitervastaudin osalta ei tarkasti tiedetä, missä määrin ja millä nopeudella juurikääpä leviää kannosta tai puusta naapuripuuhun turvemaiden männiköissä.

Tutkimustieto männynjuurikäävän leviämiseen liittyen on vielä selvästi puutteellista. Siksi männynjuurikäävän torjunnan kannattavuutta ei voida suoraan verrata kuusen juurikäävän torjuntaan. Hallituksen esityksen luonnoksessa esitettävää juurikäävän torjunnan laajentamista kuitenkin perustellaan juuri tällä olettamalla. Lisäksi muutosta perustellaan Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden nettonykyarvolaskelmalla, jossa verrattiin arvioituja tulonmenetyksiä ja juurikäävän torjunta-aineen kustannuksia.

Metsäteollisuuden mielestä torjunnan kannattavuuden vertailu pelkästään torjunta-aineen kustannuksen perusteella on harhainen. Vuonna 2015 kantokäsittelyn kustannusten muodostumisesta torjunnan tekijälle tehdyn opinnäytetyön perusteella kantokäsittelyn kuutiokohtainen kustannus oli tarkasteluhetkellä kasvatushakkuissa 1,76 €/m³ ja uudistushakkuissa 1,45 €/m³. Torjunta-aineen kustannus on edellä mainittuihin kustannustasoihin verrattaessa hyvin alhainen. Esimerkiksi aikaisemmin voimassa ollut kestävä metsätalouden rahoituslainsäädäntö korvasi juurikäävän torjunta-ainekustannukset sekä työn osuudesta kasvatushakkuissa 0,44 € ja uudistushakkuissa 0,22 € hakattua kuutiometriä kohden.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan laajennuksen piiriin kuuluvat alueet ovat jo torjunta-alueen sisällä. Tästä syystä muutoksen vaikutukset koneyritysten kustannuksiin arvioidaan hyvin vähäisiksi. Metsäteollisuus toteaa kuitenkin, että taloudellisten vaikutusten arviointia tulee hallituksen esityksen viimeistelyssä muuttaa merkittävästi. Metsäteollisuuden mielestä esitetty juurikäävän torjunnan lakisääteisen veloitteen laajentaminen ei välttämättä ole kustannustehokas toimenpide metsäalan tai kansantalouden näkökulmasta.

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Kuten hallituksen esityksen luonnoksessa todetaan, kasvinsuojeluaineiden sisältämien tehoaineiden riskit arvioidaan ja tehoaineet hyväksytään EU:ssa. Suomessa tällä

Matti Mäkelä

1.7.2021

hetkellä hyväksytyjä tehoaineita juurikäävän torjuntaan ovat urea ja harmaaorvakkasien itiöt. Metsäteollisuus katsoo, että hallituksen esityksessä tulee tuoda esille urean hyväksyttävyyteen liittyvä merkittävä epävarmuus. Nykyisellään EU:n hyväksyntä on voimassa vuoden 2022 elokuuhun. Samaan aikaan EU edellyttää merkittävää torjunta-aineiden käytön vähentämistä vuoteen 2030 mennessä.

Mikäli urea ei ole jatkossa hyödynnettävissä juurikäävän torjunnassa, torjunta-aineen tarjonta laskee merkittävästi. Tämä tapahtuisi samaan aikaan torjunta-aineen kysynnän kasvun kanssa, jos hallituksen esitys tulisi voimaan nyt lausunnolla olevassa muodossa. Kyseinen markkinahäiriö olisi äärimmäisen haitallinen käytännön toimijoille. Lakisääteisiä velvoitteita on vaikea täyttää, mikäli markkinoilla ei ole saatavissa soveltuvaa torjunta-ainetta. Metsäteollisuus korostaakin ureaan perustuvan juurikäävän torjunnan mahdollistamista Suomessa myös jatkossa. Mikäli urea poistuu markkinoilta, juurikäävän torjunnan tukea tulisi uudelleen harkita.

Puutavaran omistaja

Hallituksen esityksen luonnoksessa esitetään uutta pykälää säätämään puutavaran omistajasta lain 3 ja 4 §:n soveltamisen osalta. Metsäteollisuus esittää, että esitettyä pykälää täydennetään ottamaan huomioon myös puuta välittävien toimijoiden toiminta, jotta 2 §:ään esitetyt muutokset toteutuisivat tarkoitetussa muodossa.

Yksityiskohtaisia huomioita

Metsäteollisuus huomauttaa, että valtakunnallisen metsien inventoinnin mukaan puuston vuotuinen kasvu on kohonnut 108 miljoonaan kuutiometriin. Tämän vuoksi metsäteollisuus esittää muutettavaksi sivun neljä kirjausta.

Hallituksen esityksen luonnoksessa taloudellisten vaikutusten arvioinnissa sivulla 11 todetaan seuraavaa:

"Torjuntavelvoitteen laajentamista koskevalla alueella olisi Luken laskelman mukaan harvennusehdotuksia yhteensä 370 000 hehtaaria eli seuraavan kymmenvuotiskaudelle jakotettuna 37 000 hehtaaria vuodessa. Vastaavasti uudistushakkuuehdotuksia olisi 237 000 hehtaaria eli 23 700 hehtaaria vuodessa. Tästä mahdollisten kohteiden määrästä arvioidaan lopulta toteutuvan hakkuina vuosittain harvennuksia 21 000 ja uudistushakkuita noin 6 600 hehtaaria". Metsäteollisuus muistuttaa, että hakkuiden toteuttamisesta päättävät maanomistajat eikä hallituksen esityksessä tule esittää arviota uudistushakkuiden mahdollisista toteumista.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja